

FEBRA Q :

INFORMAȚII PENTRU FERMIERI

Prezentul material oferă sfaturi generale privind febra Q atât pentru fermieri cât și pentru persoanele implicate în creșterea animalelor de fermă, atât pentru protecția acestora cât și pentru reducerea riscurilor de sănătate a populației expuse în general.

Context

Febra Q (Query fever) este cauzată de un agent patogen ce poate fi întâlnit la animalele domestice și sălbatice din întreaga lume. Este o boală zoonotică - fiind vorba de o afecțiune ce vizează animalele și poate afecta omul, mai ales pe cei care desfășoară activități ce implică contactul cu animalele și/sau produsele acestora.

Febra Q (animal)

Boala evoluează insidios, cu mare grad de difuzibilitate, putând induce avortul la bovine, ovine și caprine. Agentul etiologic ce cauzează febra Q este unul specific (*Coxiella burnetti*), ce poate supraviețui în mediu ambient timp îndelungat chiar luni. Forma sporulată este rezistentă la caldură, deshidratare și dezinfectantele uzuale.

În România, prin Programul acțiunilor de supraveghere, prevenire, control și eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului, a altor acțiuni prevăzute în alte programe naționale aprobat prin Ordin al Președintelui Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, controlul bolii se realizează prin monitorizarea tuturor cazurilor de avort apărute la speciile receptive.

Febra Q (om)

De obicei infecția poate apărea ca urmare a inhalării/ingerării de spori rezistenți proveniți din particulele de praf contaminate cu excreții rezultate după fătare sau secreții. Bălegarul sau urină precum și subproduse animaliere cum ar fi pielea, lâna sau blana pot constitui sursă de infecție. Cel mai expus la riscul apariției bolii este personalul din abatoare sau ferme. O altă sursă de infecție o

constituie consumul de lapte nepasteurizat. Insectele hematofage, sau unele leziuni cutanate superficiale existente la manipulatorii de animale pot fi implicate în producerea bolii.

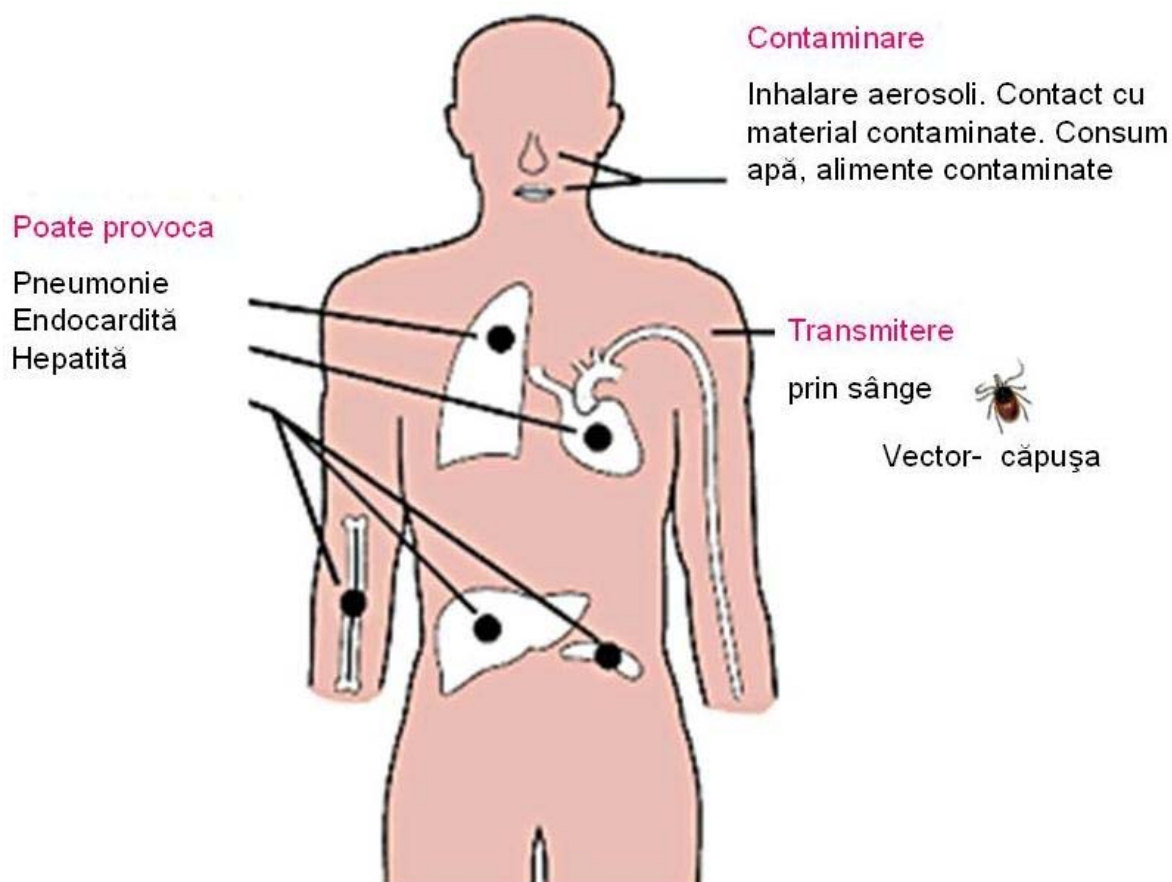
Febra Q este rar întâlnită la om, chiar și în rândul fermierilor.

Majoritatea persoanelor care sunt infectate nu prezintă simptome sau prezintă semne foarte ușoare ale bolii, formele grave fiind întâlnite foarte rar.

Simptomele apar la 2-3 săptămâni de la expunere și constau în semne asemănătoare gripei, cu febră prelungită (2 săptămâni sau mai mult), oboseală, dureri de cap, dureri musculare și ocazional, pneumonie sau alte complicații.

Unele persoane pot prezenta o formă cronică a bolii, cu simptome ce persistă mai mult de șase luni. Infectarea în timpul sarcinii (fie că mama prezintă sau nu simptome), poate avea un efect negativ asupra dezvoltării fătului, incluzând nașterea prematură, greutatea mică la naștere sau avort.

Rar, pot apărea infecția valvelor cardiace, în general, acestea apărând la persoanele cu boli cardiace pre-existente sau cele ce au suferit intervenții chirurgicale de tip by-pass.

Evitarea infecției în ferme

Activitățile desfășurate în ferme implică în mod inevitabil, un strâns contact cu animalele și materialele contaminate, motiv pentru care se impune respectarea riguroasă a regulilor de igienă personală. Legislația sanitară veterinară în vigoare cere fermierilor să adopte măsuri adecvate pentru a minimiza expunerea angajaților și a vizitatorilor privind zoonozele, cum ar fi febra Q. Acestea includ conștientizarea posibilelor riscurilor legate de inhalarea aerosolilor contaminați ce pot trece prin sistemele de ventilație către locurile frecventate de personalul fermelor.

În continuare prezentăm unele indicații ce trebuie respectate în vederea evitării riscului de îmbolnăvire:

- Spălați-vă riguros pe mâini de mai multe ori pe zi și întotdeauna înainte de a mânca, fuma și după terminarea programului zilnic de lucru ;
- Spălați-vă imediat rănilor pielii cu săpun și apă curentă și acoperiți-le cu un pansament impermeabil;
- Manipulați țesuturile de origine animală potențial infectate precum și avortonii sau materialele venite în contact cu acestea utilizând întotdeauna mănuși impermeabile;
- Utilizați echipament personal de protecție suplimentar (inclusiv măști și ochelari de protecție) pentru activități ce prezintă risc crescut, cum ar fi în cazul focarelor confirmate de Febră Q.
- Depozitați îmbrăcămintea de protecție separat de îmbrăcămintea de lucru și nu purtați îmbrăcămintea de lucru contaminată în interiorul fermei sau la domiciliu;
- Nu consumați lapte nefiert și nu mâncați sau fumați în zonele cu animale;
- Dacă expunerea la insecte hematofage este inevitabilă, utilizați îmbrăcămintea de protecție adecvată.
- Femeile însărcinate trebuie să evite contactul apropiat cu bovine, caprine, sau pisici aflate sunt în proces de parturitie, sau în perioada post-partum, sau cu oile și mieii mai ales primăvara.

Bunele practici agricole pot contribui la reducerea riscurilor de sănătate animală și umană

- Investigarea tuturor avorturilor și a fetușilor morți la naștere și consultarea medicului veterinarului de câte ori apar astfel de cazuri;
- Izolarea corespunzătoare a fetușilor avortați până în momentul în care sunt colectați în vederea ecarisării. Limitați pe cât posibil accesul oamenilor și animalelor;

- Eliminați prompt și incinerati toți avortonii, proveniți de la ovine și bovine, iar pentru gunoiul de grajd contaminat să se utilizeze un incinerator de fermă autorizat sau anunțați imediat firma de ecarisare cu care aveți contract;
- Curățați și dezinfecțați periodic grajdurile și clădirile similare pentru a preveni acumularea de materiale potențial contaminate. Înainte de utilizarea unui furtun de înaltă presiune, după ce gunoiul a fost înlăturat, prima dată se vor umezi pardoselile folosind presiunea scazută pentru a reduce producerea de aerosoli. Deși febra Q nu este sensibilă la dezinfecțanții obișnuiți, aceștia sunt utili în controlul altor boli importante;
- Evitați curățarea clădirilor și mutarea gunoiului de grajd în zilele cu vânt puternic și evitați scurgerile apei contaminate, în special pe căile publice de acces;
- Nu ardeți gunoiul de grajd sau materiale rezultate în urma avorturilor la foc deschis, deoarece acesta poate crește riscul de răspândire în aerosoli, în special pe vreme cu vânt puternic. Indicată este ca gunoiul de grajd să fie compostat la distanță considerabilă de animale pe o perioadă de mai multe săptămâni, urmată de rotirea suprafeței expuse spre interior fapt ce îi permite să se încălzească în profunzime;
- După stivuire și compostare pentru cât mai mult timp posibil, răspândiți gunoiului de grajd pe terenuri arabile la distanțe foarte mari de oameni sau animale. Nu se va vinde direct către public și nu va fi utilizat pentru lotizări sau grădinărit;
- Este necesar ca în fermă să existe un bun control asupra paraziților animalelor și adăpostueilor, iar câinii și pisicile trebuie să fie ținute cât mai departe de materialul avortat și de produsele rezultate în urma parturii sau alte subproduse.